

DE LEVER I EN DUBBEL UTSATTHET

Räddningsmissionens uppdrag är att motverka utanförskap och värna om utsatta grupper i samhället. Psykiskt sjuka människor lever ofta i dubbel utsatthet, där de själva inte kan föra sin talan och där samhället saknar kunskap om deras livssituation. Därför har räddningsmissionen idag två psykiatriboende och man hoppas växa på området psykiatri i framtiden.

//TEXT MALIN EKELUND FOTO ÅSA DAHLGREN

– **JAG SKULLE ÖNSKA ATT MAN** avdramatiserade bilden av psykiskt sjuka människor i Sverige, säger Kerstin Wretling som är enhetschef för psykiatri hos Göteborgs Räddningsmission. De allra flesta är mycket lugna och fina människor och det är endast ett fåtal som är farliga för sig själva eller för sin omgivning.

– Det är en bortglömd grupp människor som inte själva kan föra sin talan och där oftast även familj och släktingar har svårt att föra deras talan och bevaka deras intressen, fortsätter Kerstin. Det är också en grupp människor som svensken i gemen inte vet så mycket om eller har särskilt stor kunskap om. Och okunskap skapar tyvärr oftast rädsla inför sådant som man inte känner till.

– **VÅRT UPPDRAG I RÄDDNINGSMISSIONEN** är att motverka utanförskap och social utsatthet.

Psykiskt sjuka människor är socialt utsatta just därför att de är beroende av att andra människor och samhället i stort tar ansvar för deras livssituation. De lever också ofta i ett dubbelt utanförskap, fortsätter Kerstin. De har själva svårt att förstå sammanhangen i livet, samtidigt som också deras omgivning har mycket svårt att förstå dem.

– Ibland utsätter de sig också själva för farliga och svåra situationer, eftersom de inte alltid kan tolka samhällets signaler eller förmår att bedöma risker eller hotfulla situationer. De blir då hjälplösa och beroende av att människor runt omkring dem stöttar upp och hjälper till.

RÄDDNINGSMISSIONEN HAR TVÅ psykiatriboenden: Styrmansgatans och Bellmansgatans gruppboenden.

– Vår uppgift här är att skapa en så trygg

*Bild längst upp till höger:
Kerstin Wretling,
enhetschef för psykiatri.*

boendesituation som möjligt, säger Kerstin Wretling. Genom lugn, trygghet och dagliga rutiner får våra gäster möjlighet att skapa ordning i sitt eget liv för att slippa kaos och förvirring. Därför är det viktigt för oss med små enheter, stabila personalgrupper och en så hemlik boendemiljö som möjligt.

De boende på Styrmansgatan och Bellmansgatan har olika diagnoser. De vanligaste är scizofreni, man-dperessivitet, tvångssyndrom eller bipolär personlighet.

– Schizofreni kan till exempel innebära att personen har en förvirrad begreppsvärld, säger Kerstin. Man kan uppleva saker väldigt starkt, skeenden som inte alltid har sin motsvarighet i verkligheten, men som är verkliga och intensiva för personen som upplever dem. Man kan också ha svårt med det språkliga sammanhanget och har ofta själv ett ”trasigt” språk.

– **SJÄLVA BEHANDLINGEN AV SJUKDOMEN** med vård och medicinering ansvarar sjukvården för, säger Kerstin. Men, den vardagliga kontakten är nog så viktig. Och vi jobbar hela tiden med ett respektfullt bemötande och ”möten i ögonhöjd” gentemot våra gäster. Det är våra medarbetare som skapar struktur och sätter gränser i vardagslivet. Vi jobbar med ett salutogent förhållningssätt, vilket betyder att man satsar på det som är friskt och arbetar med att förstärka detta istället för att fokusera på sjukdomens problembild.

På gruppboendena jobbar man också med att göra närmiljön tillgänglig för de boende. Det kan till exempel handla om något så vardagligt som att man lär sig förstå och hantera en resa med spårvagnen.

PERSONALEN PÅ GRUPPBOENDENA samarbetar alltid med vården och socialtjänsten. Behandlingsassistenten, öppenvården, socialtjänsten och ibland familjen gör tillsammans upp en gemensam vårdplan och en utförandeplan för den psykiskt sjuke. Ofta finns även en representant för förvaltareheten eller en god man med i planeringen.

– Vi ser ju våra boende dygnet runt, säger Kerstin. Och det är oftast vi som ser framstegen hos personerna och vi kan bidra med att sätta upp realistiska mål för vardagslivets utveckling.

FAMILJERELATIONERNA ÄR I MÅNGA FALL komplicerade och trassliga, eller i värsta fall, obefintliga för personer med en psykisk sjukdom.

– Många gånger kan den psykiskt sjuke själv ha brutit med sin familj av olika anledningar,

säger Kerstin. Och ibland är det syskon, föräldrar eller andra som helt enkelt inte orkar eller vill hålla kontakten.

– Det är ju fortfarande så, funderar Kerstin, att en psykisk sjukdom på något sätt är lite mer skamlig och något man helst inte pratar om. Det är mycket lättare att prata om att ens moster har brutit benet än att hon är schizofren. Detta gör att familjesituationen ofta blir mer komplicerad för någon som är psykiskt sjuk.

De som ändå har en nära relation till familjen har oftast en bättre situation, eftersom de har någon som bryr sig och som kan föra deras talan i olika situationer.

BELLMANSGATANS GRUPPBOENDE öppnades 1999 och 2002 öppnade Räddningsmissionen också Styrmansgatans gruppboende. Detta som en följd av den så kallade ädelreformen inom psykiatri, som genomfördes 1995. Då skulle alla de större mentalsjukhusen läggas ner, patienterna skulle slussas ut i samhället och kommunen fick nu överta ansvaret för psykiatrivevården och –boendena. Kommunen fick vissa problem med att hitta bra boenden med stöd på rätt nivå för patienterna.

– Många människor blev mycket ensamma, säger Kerstin Wretling. De hade kanske bött på en institution hela sitt liv och var inte alls vana vid att klara sig själva. Många hamnade ensamma i en lägenhet, utan nätverk och utan tillräckligt med hjälp och stöd.

– Vi såg den här gruppen som en utsatt och bortglömd grupp människor som vi ville gå in och satsa på. Vi skapade två olika gruppboenden, som skulle vara så små och så hemlika som möjligt för de inneboende.

INFÖR FRAMTIDEN SÅ TROR Räddningsmissionen på tillväxt inom området psykiatri. Behovet av platser är stort i Göteborg.

– 300 personer med psykiskt funktionshinder står just nu i kö för en plats i ett gruppboende, säger Kerstin. Och detta är svaga människor i samhället, människor som vi vill stå upp för. Därför planerar man nu bland annat för ett psykiatriboende på landet på Hisingen.

– Det är många fördelar med landet, säger Kerstin. Där kan man bland annat ha djur som har en positiv inverkan på människor, oavsett hur man mår och närheten till naturen och havet kommer att betyda mycket för våra boende.